
Werkbezoek Nieuwegein rond thema
Van Burger- naar Overheidsparticipatie

Nieuw Eigenaarschap in de Openbare Ruimte

Vereniging Stadswerk en NVRD ondersteunen hun leden bij de zoektocht naar de betekenis van een nieuwe rolverdeling tussen burger, gemeente en uitvoerende bedrijven en diensten. Daarom organiseren deze verenigingen werkbezoeken waarbij de deelnemers van elkaar kunnen leren. Zoals vrijdag 11 december bij de gemeente Nieuwegein.

Bij het beheer van de openbare ruimte hebben burgers - inwoners, stichtingen en bedrijven - een steeds actievere rol. Ze denken mee over de plannen, voeren mede uit en nemen soms zelfs het totale beheer over van een gemeente (inclusief de bijbehorende budgetten). Het is een uitdaging voor gemeenten en uitvoerende diensten om hier een juiste invulling aan te geven. Professionals hebben vaak de behoefte aan kaders, duidelijkheid, heldere afspraken en zo min mogelijk risico's. Terwijl het bij een participerende overheid juist past om los te laten en burgers in hun kracht te zetten. Hoe doe je dat? Dit

kwam tijdens het werkbezoek aan Nieuwegein naar voren.

Tijdens het werkbezoek stond de vraag centraal: Hoe organiseer je de rol van inwoners bij het beheer van de openbare ruimte? Uit de hoge opkomst van 45 professionals van gemeenten en aannemers bleek dat dit bij veel gemeenten en uitvoerende partijen speelt. Tijdens het werkbezoek heeft Nieuwegein over hun aanpak en zoektocht verteld, is een buurttuin bezocht en is er gediscussieerd over de *do's* en *don'ts*. Tijdens het werkbezoek kwamen veel projecten uit andere

De gemeente moet echt **leren loslaten**

► Impresie van de bijeenkomst in Nieuwegein.

FOTO S: HILDER STAFERT, VERENIGING STADSWERK

gemeenten naar voren en bleek dat ieder op zijn eigen manier vorm geeft aan participatie in het beheer - waarbij opvallend was dat in kleinere plattelandsgemeenten of wijken met een sterke sociale cohesie bewoners actiever lijken te zijn in het beheer. In de gemeente Oldebroek wordt zelfs een heel dorp beheerd door de inwoners.

Bouwblokkenmethode

De gemeente Nieuwegein heeft de zogenaamde 'bouwblokkenmethode' in ontwikkeling om de rol van inwoners te organiseren. Dit idee is afkomstig

van Micha Giltay, accountmanager openbare domein. 'Kort gezegd komt het erop neer dat we stap voor stap het beheer overdragen aan bewoners. Hierbij beginnen we op kleine schaal en waarden en koesteren we de initiatieven die er zijn. Bij een nieuwe aanleg is het belangrijk dat we samen met de buurt aan de tekentafel zitten. De gemeente heeft budget voor een basisinrichting, als bewoners meer willen moeten ze dat zelf beheren. Als een buurt laat zien dat het lukt om het beheer uit te voeren, kan een volgende stap worden gemaakt, bijvoorbeeld door een picknicktafel te plaatsen of een haag.'

Sociale cohesie bevorderen via beheer

De gemeente Nieuwegein heeft al een aantal initiatieven waarin bewoners actief zijn. Dat zijn de ZAPPERS (zwerf afvalpakkers, 142 zappers), zelfbeheerders van een stuk groen (427 zelfbeheerders), de jaarlijkse Doedagen en bewonersinitiatieven (Burgerkracht). Voor al deze initiatieven is het onderliggende doel om de sociale cohesie te bevorderen in de buurten en het eigenaarschap te bevorderen. Cecile Custers (sociaal programmeur), Marleen Manders (senior wijkmanager) en Micha Giltay (accountmanager) werden door Maarten Loeffen (directeur Stadswerk) geïnterviewd over hun aanpak. Voor Custers en Manders is het belangrijk dat mensen die wat willen de ruimte krijgen om ook aan de slag te kunnen. Een mooi voorbeeld van een bewonersinitiatief is buurttuin Cirkeltje Rond.

Bewonersinitiatief Cirkeltje Rond

Er werd een bezoek gebracht aan de buurttuin waarbij Karin Laarman (IVN) en Frans van Erven (vrijwilliger van Cirkeltje Rond) - ondanks de regen - de bezoekers een rondleiding gaven. Buurttuin Cirkeltje Rond is een initiatief van buurtbewoners: zij hebben het bedacht en zijn actief in het beheer. De gemeente Nieuwegein, IVN, Vlinderstichting en het verzorgingshuis hebben gezamenlijk de tuin vorm gegeven en beheren de tuin. Naast mooie bloemen en veel eetbaars heeft de tuin een mini-amfiteater, een levende wilgenhut en een kruidenspiraal. De buurttuin is bedoeld als een ontmoetingsplaats voor wijkbewoners om te vertoeven, beleven of te tuinieren. De buurttuin wordt door de bewoners van het naastgelegen verzorgingshuis Geinsche Hof gebruikt om te bewegen en elkaar te ontmoeten: zo worden er revalidatieoefeningen gedaan en roept de tuin (geruuststellende) herinneringen op bij dementerenden.

Do's and dont's voor de gemeente Nieuwegein

Op basis van een aantal stellingen kreeg de gemeente Nieuwegein tips mee om de rol van de inwoners bij het beheer van de openbare ruimte nog beter te organiseren. De deelnemers waarden het dat de gemeente inwoners de ruimte geeft en dat er ook bestuurlijk draagvlak is om hier in te investeren. Ook mooi is dat de vrijwilligers elk jaar in het zonnetje worden gezet en zich zo gewaardeerd voelen. Het is slim om de participatie bij het beheer volgens de bouwblokkenmethode uit te voeren: klein beginnen! Het is wel zaak het niet teveel vanuit de gemeente te willen organiseren: het moet van onderop komen en de gemeente moet echt leren loslaten. Alleen zo word je een participerende overheid.

Hoe nu verder?

Tijdens dit en het vorige werkbezoek in Eindhoven zijn veel tips uitgewisseld, is kennis gedeeld en zijn nieuwe contacten gelegd. Zo gaan de gemeenten Maastricht en Oldebroek met elkaar in gesprek over het uitgeven van hele beheercontracten aan de inwoners, wat in Oldebroek dus al gebeurt. Tijdens het werkbezoek aan Leeuwarden op 11 februari gaan we verder met elkaar in gesprek over deze specifieke vorm van participatie. Ook andere aspecten komen nog aan bod tijdens de werkbezoeken, zoals het schoonhouden van de buurt door bewoners in Venlo (18 maart). Houd de website van Stadswerk en NVRD in de gaten voor de planning en om je op te geven. ●

WEBSITES

www.nieuwegein.nl
www.nvrd.nl
www.stadswerk.n

